

KÖRLEDAREN

Nr 3 • 2003

VÄLKOMMEN TILL KONVENTET I PITEÅ 3-5 OKTOBER

REDOVISNING AV ENKÄTEN

BARNKAMMARKÖREN PÅ NORBUSANG

LEDARE Kära vänner och kolleger!

Jag antar att jag delar min terminsstartångest med de flesta av föreningens medlemmar. Trots åratals rutin är varje höstterminsstart likadan. Samma frågor mal i huvudet: Kommer körsångarna tillbaka? Kommer den där tenoren att vara med, han som behövs så väl? Ska jag verkligen satsa på den här nya musiken – kommer den inte att skrämja bort sångarna? Vågar jag ta upp samma stycke igen – kommer de inte att tröttna då? Har jag råd att genomföra det jag vill? Kommer jag att orka ha sex helger uppbokade på rad? Kommer familjen att stå ut med mig?

Ja ni känner förstås igen det. Men när de första repetitionerna kommit igång så känns allt ganska hemtamt igen och man lovar sig själv att för att slippa ångesten vara ännu bättre förberedd till nästa hösttermin, fast det är ju långt dit...

FSK:s styrelse har nu snart genomfört sitt första år och det är förstås mycket lärtid med så många nya i styrelsen. Vi har satsat på rekrytering av nya medlemmar genom att marknadsföra föreningen vid musikhögskolorna och på kurser och andra sammandragningar. Vi har genomfört en enkätundersökning som redovisas i detta nummer. Redovisningen får stå i stort sett okommenterad för att dels ge medlemmarna en chans att reagera på den, dels ge styrelsen mer tid att penetrera resultatet. Hör av dig till styrelsen! Är det något i enkätresultatet som du vill kommentera eller som du vill att styrelsen ska titta närmare på?

En stor del av styrelsens arbete under det gångna året har ägnats konventplaneringen och det är med stor tillfredsställelse vi nu kan presentera programmet. Läs mer om konventet och framför allt – anmäl dig – kanske är det inte för sent!

Hans Lundgren, ordförande

KÖRLEDAREN 2 2003

Adress

Kella Næslund

Svanå skola

Ebba Brahes väg 3-5

730 50 Skultuna

Ansvarig utgivare: Hans Lundgren

hans.lundgren@music.liu.se

Redaktör: Hans Lundgren

hans.lundgren@musik.liu.se

Reaktionsgrupp

Föreningen Sveriges Körledares styrelse

www.sveriges-korledare.org.se

Omslagsfoto, Pite havsbad: Piteå kommuns bildarkiv

Layout & tryck: Wessmans Musikförlag, Slite 2003

KÖRSAM

– samarbetsrådet för Sveriges körer har haft årsmöte. FSK representerades av undertecknad som är FSK:s representant i Körsam (suppleant är Daniela Nyström). Den avgående styrelsen beviljades ansvarsfrihet och till ny styrelse för Körsam valdes Christian Ljunggren (ordf.), Lars Nilsson (v ordf.), Anna Skagersten (sekr.), Håkon-Stein Korshavn (kassör). En gedigen verksamhetsberättelse samt en verksamhetsplan presenterades.

Körsams roll och funktion som samverkansorgan för svenskt körliv har under åren väsentligt utvecklats och förändrats. Kopplingen till Körcentrum på Nybrokajen i Stockholm och samlokaliseringen med körcentrumet ger Körsam en viktig roll i körsverige. Till Körsam är *Svenskt körmusikråd* kopplat som expertgrupp. Läs mer på www.korsam.org

Hans Lundgren

Medlemsskap i FSK kostar 400 kronor per år och löses enklast via inbetalning till postgiro 156272-7
Ange namn, adress telefon och e-post.

ÅRETS KÖRLEDARE

KÖRSAM:s och FOLKSAM:s stipendium "Årets Körledare" har delats ut varje år sedan det första körledarkonventet 1986. Det går till en körledare som har gjort en alldeles speciell insats i svenskt körliv. Stipendiet är i år på 25000 kr. Vid Körledarkonventet i Piteå kungörs vem som är årets stipendiat och vid Eric Ericsondagen den 24 oktober delas utmärkelsen ut.

Här är listan på tidigare stipendiater

1986 Bo Johansson

Specialpris: Eric Ericson

1987 Gösta Ohlin

1988 Gunnar Eriksson

1989 Anders Lindström

1990 Christian Ljunggren

1991 Eva Bohlin

1992 Lars Smedlund med Amanda

1993 Robert Sund

1994 Anders Öhrwall

1995 Dan-Olof Stenlund

KONVENTDAGS!

Piteå blir samlingsplatsen för världens körliv de första dagarna i oktober! Förutom FSK:s medlemmar så kommer ett 25-tal personer från IFCM (International Federation for Choral Music) att delta. Dessutom kommer deltagare från Rikskonserters konferens "Voices of Origin" i Jokkmokk direkt till konventet.

Inviigningen av Barents Körcentrum förrättas av kulturminister Marita Ulvskog. Spindeln i nätet i Piteå är förstas Erik Westberg, bitr. professor vid musikhögskolan i Piteå, Årets körledare 1999, vars förra projekt "Choral Singing for Peace and Justice" gav genklang över hela världen och extra körglans åt millennieskiftet. Nu sjösätter han sitt nästa projekt Barents Körcentrum och Barents Kammarkör.

Har du ännu inte anmält dig till konventet är det hög tid. Anmälningblankett finns i förra numret av Körledaren och på FSK:s webbplats www.sveriges-korledare.org.se

Observera att studenter vid Musikhögskola som är medlemmar i FSK inte betalar någon konventsavgift.

PROGRAM FÖR KÖRLEDARKONVENTET I PITEÅ 3-5 OKTOBER 2003.

(Med reservation för ändringar)

Under hela konventet finns musikförlag och andra musikorganisationer på plats med utställningar och information.

FREDAG 3/10

11.00-14.00	Incheckning	11.00-12.15	Arbetsbod 3a. IFCM. Eskil Hemberg och Christian Ljunggren
12.00-13.30	Lunch	11.00-12.15	Arbetsbod 3b. Historiskt sound med Carl-Gunnar Åhlén och Erik Westbergs vokalensemble
12.00-13.00	Orgelkonsert med studenter från Konsertorganistlinjen	13.30-	UNGiKÖRs årsmöte
13.30-14.30	Konventet öppnas. FSK:s ordförande Hans Lundgren, Erik Westberg.	12.15-14.00	Lunch
14.30-15.00	Paus	14.00-15.15	Arbetsbod 4a. Finsk musik med Kari Kaarna och Uleåborgs kammarkör
15.15-16.30	Arbetsbod 1a. Isländsk musik med Hörður Askelson och Musik högskolans kammarkör	14.00-15.15	Arbetsbod 4b. Voices of Origin med Andre de Quadros (ordf. i The Multi culture and Ethnic Commission of IFCM), Christian Ljunggren
15.15-16.30	Arbetsbod 1b. Ungdomskör möter tonsättare.	15.15-15.45	Paus
16.45-18.00	Middag	15.45-17.00	Körledarkören sjunger nordiskt med Eric Ericson.
18.00-18.30	Paus. Busstransport till Öjeby kyrka	17.00-18.00	Paus
18.30-20.00	Konsert och invigning av Barents Körcentrum. Kulturminister Marita Ulvskog förrättar invigningen. Erik Westbergs Vokalensemble, Petja Svensson, cello. Uruppförande av Sonett nr.5 av Tobias Lundmark. Dirigent Erik Westberg. Barents kammarkör och Anders Åstrands slagverksensemble "Global Percussion Network". Dirigent Erik Westberg.	18.00	Konsert med Vokal Nord och Ragnar Rasmussen samt Sångkraft och Leif Åkesson
20.00	Kvällspub	20.00	Gemensam middag på Pite Stadshotell

LÖRDAG 4/10

09.00-10.15	Arbetsbod 2. Att hämta impulser och färger från intilliggande kulturer. Karin Rehnqvist, Hugh Beach, Jan Sandström, Johan Mäarak	10.00-11.15	Arbetsbod 5a. Norsk bod med Ragnar Rasmussen, Vokal Nord, Tone Bianca Dahl
10.15-11.00	Paus	10.00-11.15	Arbetsbod 5b. Rysk körmusik
		11.15-11.30	Paus
		11.30-12.15	Konsert med Uleåborgs kammarkör, Kari Kaarna. Avslutning.
		12.30-13.15	Lunch

REDOVISNING AV ENKÄTEN

Under våren 2003 har FSK genomfört en enkät bland medlemmarna. Drygt 100 svar har bearbetats och här redovisas nu en del av resultatet. Syftet med undersökningen formulerades så här:

FSK:s styrelse har beslutat genomföra en enkätundersökning vars syfte är att ge medlemmarna statistisk information om hur körledarrollen ser ut. Vi kommer också att informera arbetsgivare och fackförbund om resultatet. Dessutom syftar enkäten till att stärka medlemmarnas identitet dels genom att den enskilde tvingas reflektera över sin yrkessituation, dels genom att kunskapen om andras situation ökar.

I enkäten används några definitioner.

Körtyp definieras så här:

- B** = barnkör (medelålder mellan 4 och 12 år)
- U** = ungdomskör (medelålder mellan 12 och 22 år)
- V** = vuxenkör (medelålder över 22 år)

Omfattningen av varje körs verksamhet definieras så här:

Nivå 1

Repetition 1-2 tim/v, 1-10 framträdanden/år, inga egna offentliga konserter.

Nivå 2

Repetition 1-2,5 tim/v, 6-10 framträdanden/år, 1 eller flera egna offentliga konserter.

Nivå 3

Repetition 2-6 tim/v, fler än ca.10 framträdanden/år, flera egna offentliga konserter.

Som framträdanden räknas gudstjänster och musikgudstjänster, framträdanden inför slutna sällskap, föreningar etc., dvs. där kören är en del av en annan gemenskap och inte *i sig* är huvudattraktionen eller orsaken till samlingen.

Med *egen offentlig konsert* menas en konsert där ensemblen och du som dirigent är huvudnumret och dit allmänheten har tillträde.

Timlön beräknas på *klocktimmar*, 60 min.

Antalet svarande varierar mellan 83 och 105 personer beroende på att alla inte besvarat alla frågor. Av de 105 svarande är 52 män och 53 kvinnor. Medelålder är 49,4 år (kvinnor 45,7 – män 53,1).

ANTAL KÖRER – TYP AV KÖRER

Varje körledare leder i genomsnitt 3 körer. Kvinnorna leder några fler (3,6) än männen (2,4). Den som leder flest körer har 11 körer i sin tjänst.

46 personer leder barnkörer och 9 (19%) av dessa är män.

48 personer leder ungdomskörer och 18 (38%) av dessa är män.

94 personer leder vuxenkörer och 51 (54%) av dessa är män.

De tre nivåerna som gäller hur omfattande körernas verksamhet är, är jämnt fördelad. 35% har en verksamhet på nivå 1, 30% på nivå 2 och 35% på nivå 3.

HUR NÖJDA ÄR KÖRLEDARNA?

När det gäller lönen är dirigenterna missnöjda. På en skala mellan 1 och 10 (där 1 är usel och 10 mycket bra) anger man ett genomsnitt på 5,8. Däremot anser dirigenterna att de får mycket uppskattning av körsångarna genom att ge 9 på samma skala. Uppskattningen från arbetsgivarna anges till 7,8.

LÖNEN

De körledare som har körarbetet i en tjänst tjänar i genomsnitt 23 200 kr/mån. Lönegapet är från 10 000 kr/mån till 40 000. Medianlönen är 22 760 kr/mån. Männerna tjänar i genomsnitt 24 600 och kvinnorna 22 000.

Lönetabell

6%	30 000<
22%	25-30 000
58%	20-25 000
14%	>20 000

För dem som enbart är körledare på sin fritid varierar timarvodena stort. Många anger att de arbetar ideellt och alltså inte har något arvode alls. Den som har högst timlön har angett 600 kr. Genomsnittet ligger på 140 kr/tim. Detsamma gäller dem som *utöver* sin körledartjänst arbetar med kör på fritiden. Där varierar lönen mellan 0 och 450 kr och medellönen är 160 kr/tim.

ARBETSTID

På frågan om den betalda arbetstiden räcker till för det arbete som ska utföras anger körledarna i genomsnitt värdet 5 på skalan 1-10 där 1 betyder att den inte alls räcker till och 10 att den räcker mycket väl.

För dem som har körarbetet i en tjänst är den genomsnittliga arbetstiden för en kör på nivå 1 7,45% av en heltid, på nivå 2 är det 13,67% och på nivå 3 24,98%. För nivå 1 varierar svaren mellan 3 och 17,5%, på nivå 2 mellan 3,2 och 30% och för nivå 3 mellan 10 och 50%.

UTBILDNING

Utbildningsnivån bland FSK:s medlemmar är hög. De flesta har examen från musikhögskola. 24% anger att de har en lägre musikutbildning. Utöver grundutbildningen anger 46% att de har påbyggnadsutbildning i form av kör- eller sångpedagogutbildning, dirigent- eller ensembleledarutbildning och liknande.

NOTER

Eftersom olaglig kopiering nyligen debatterats fanns det med frågor om notkopiering. Det gällde att markera påståenden om notanslag och kopiering.

Efter frågan står hur många personer som har svarat att påståendet stämmer

• Mina körer har råd att köpa de noter de behöver.	51
• Mina körer måste ibland avstå från att köpa noter av kostnadsskäl.	46
• Vi kopierar aldrig noter som vi inte har råd att köpa.	23
• Vi kopierar ibland noter som vi inte har råd att köpa.	47
• Vi kopierar ofta noter som vi inte har råd att köpa.	8

ARBETSGIVAREN

Efter frågan står hur många personer som har avgett respektive svar	Ja	Nej
• Bekostar någon av dina arbetsgivare eller dina körer medlemsavgiften i FSK?	42	60
• Bekostar någon av dina arbetsgivare eller dina körer regelbunden fortbildning inom körområdet?	60	42
• Anser du att du på arbetsgivarens eller dina körers bekostnad får fortbildning i den omfattning som du behöver?	56	45

SAMMANFATTNING

FSK:s medlemmar är nöjda med sin arbetssituation i så måtto att de får mycket positiv respons från körsångarna. De är missnöjda med sin lön och tycker inte att tiden räcker till för det arbete de är satta att utföra. Medelåldern i föreningen kan tyckas något hög medan könsfördelningen däremot är föredömligt god.

Resultatet av enkäten kommer att i en något förenklad, och mer medial, form att sändas ut som pressmeddelande samt till fackförbund och liknande. Dessutom kommer styrelsen i nästa nummer att med enkätresultatet som grund publicera en lathund för sina medlemmar att använda vid förhandlingar med körer och arbetsgivare angående arbetsvillkor.

NORBUSANG 14 – EN STARTPUNKT FÖR KÖRUTVECKLING!

Våren är tiden för körresor och turnéer, och detta år gick Barnkammarkörens resa till norska Bodö och den nordiska barn- och ungdomskörfestivalen Norbusang 14. Förutom den mångfald av upplevelser och intryck som själva resan och den storslagna norska naturen gav, så har festivalen bjudit på spännande musik och språk. Dessutom har festivalen och de programpunkter som ingick givit en hel del tankar och idéer inför körens arbete i framtiden. Något av detta vill jag dela med mig av här.

Festivalerna fungerar som naturliga delmål för körarbetet. Denna vårtermin har ägnats dels åt finputsning av den egna repertoaren, men även åt instudering av de specialskrivna verken "Biejjie jih Eatneme – the song of it all" (Frode Fjellheim) och "Prayer for Peace" (Eleanor Daley). Framförallt lockade och inspirerade oss det förstnämnda verket, körmusik med inslag av jojk, rytmer och bakgrundsmusik på CD. Ny spännande musik som verkligen vidgade våra vyer — en ny utmaning. De unga körsångarna fick möta kompositören Frode Fjellheim och uppleva hur ett verk kan växa fram från första repetitionens upplevelse av osorterade fragment, till festivalens avslutande konsert.

Festivaldeltagandet kräver mycket på det organisatoriska planet. Många vuxna behövs som hjälper till, både i den krävande perioden före resan när allt praktiskt och ekonomiskt skall ordnas, men också under själva resan. Som körledare är man naturligtvis främst ansvarig för de delar där den egna kören deltar aktivt (vid egna framträdanden osv.). Till övriga festivalverksamheter kan man förhålla sig på olika sätt: Man kan vara "passiv" — se, lyssna och lära av andras sätt att arbeta (eller rent utav passa på att göra annat, som t.ex. att gå på stan!) och man kan vara mera "aktiv" — genom att finnas med i gemensamt repetitionsarbete och aktivt fundera på hur de egna kördeltagarna fungerar i festivalsammanhanget, vilken typ av påminnande instruktioner som de kan behöva, osv. Tyvärr såg jag under denna festival som i många andra "storkör" sammanhang exempel på

hur en alltför "passiv" attityd från ledarhåll ledde till svårigheter i storgruppsarbetet genom störande stöj och prat. I detta sammanhang måste man fundera kring vilken grund och vilka rutiner som sångarna i den egna kören får.

Riktigt berikad känner jag mig när jag får ta del av så fint körarbete som Liv Hugstmyr Searheim tillsammans med sin kör Voci Fresche presenterade i två seminarier med rubriken "Hvordan drive barn- och ungdomskor". Liv bjöd på modeller och exempel ur sin medvetna arbetsmetod, som bland annat handlar om hur körsångarna tar hand om varandra. Trygghet och trivsel är en viktig grund för att lyckas nå goda resultat, och i detta fall har sångarna tränats i tanken "jag kan — och du kan också!" — ett förhållningssätt väsenskiilt från ett egoistiskt och uteslutande "jag kan"-tänkande som man tyvärr då och då möter även hos unga sångare, inte minst i festivalsammanhang. Att detta fungerar visar den glädje och trygghet som kören utstrålade, och som avspeglades i hela deras sätt att sjunga och vara.

Vad har jag då med mig hem från Norbusang 14? Jag har fått ny och spännande musik med mig som jag vill använda. Jag har träffat andra likasinnade körledare som jag kan fortsätta hålla kontakt med och utbyta idéer och material. Jag har fått uppleva den vackra norska naturen, men det viktigaste handlar nog ändå om tankarna kring hur jag kan utveckla barnens glädje och lust till sång och uttryck, där trygghet och identitet är nyckelord för goda resultat. "Jag kan, — och du kan också" — en värdegrund att bygga på. Sedan är det en annan fråga hur mina repetitionsmetoder måste förändras för att ge spelrum för detta... Kanske kan jag i ett senare nummer av tidningen återkomma till hur det går...

Daniela Nyström

Övriga körer från Sverige som deltog i Norbusang 14 var Spektrum från Stockholm och Brunbo musikklasser åk 7 från Göteborg.

ETT URVAL AV KOMMANDE EVENEMANG FÖR KÖRLEDARE

2003

11- 12 september i Uppsala

Unga sjunger – men hur? Uppsala universitets Körcentrum anordnar en tvådagarskurs i att leda sjungande barn och ungdomar. Lärare är bl. a Stefan Parkman och Gunnel Fagius.

18-19 oktober i Stockholm

Ordförande- och dirigentkonferens för Riksförbundet Svensk körsångs region- och länsförbund.

2004

30-31 januari i Uppsala

Körforum

19-13 maj i Helsingborg

Helsingborgs körfestival

Nationell och internationell körtävling, Toner för Miljonerkör mm. Ett samarbete mellan Rikskonserter, Interkultur och Helsingborgs stad. Huvudsponsor: FöreningsSparbanken.

1-3 oktober i Stockholm

FSK:s konvent i samarbete med Kungliga Musikhögskolan och Adolf Fredrik m.fl.

2005

7-9 oktober i Västerås

FSK:s konvent

2006

i Helsingborg

FSK:s konvent

NYA SVENSKA KÖRSKIVOR

Under den här rubriken presenterar Körledaren nya CD-utgåvor med svenska körer. Har din kör spelat in en ny skiva? Hör i så fall av dig till David Bodin [david.bodin@skola.sundsvall.se] som för Körledarens räkning sammanställer framtida listor med nya CD-produktioner. I nästa nummer planeras en presentation av julskivor utgivna under det senaste året. Den här gången bjuder vi tre nya produktioner:

Like Crystal that's gleaming

Adolf Fredriks flickkör

Dirigent: Bo Johansson

egen prod. [www.afgirlschoir.net]

La Luna Asoma

Lunds Kammarkör

Dirigent: Eva Bohlin

egen prod. [www.efd.lth.se/~f99ya/lk/hem.html]

a cappella

Södertälje Kammarkör

Dirigent: David Lundblad

egen prod. [www.sodertaljekammarkor.nu]

Eric Ericsonsdagen

Berwaldhallen
25 oktober 15.00

The Eric Ericson Award
Final i den internationella
kördirigenttävlingen · Radiokören

THE ERIC ERICSON
AWARD

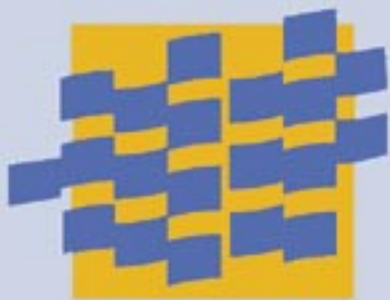
Festkonsert

Prisutdelning i kördirigenttävlingen
samt stipendier, priser och utmärkelser
till svenskt körliv: Eric Ericsons rese-
stipendium, Johannes Norrby-medaljen,
Stiftelsen Madeleine Ugglas Stipendie-
fond, Årets barn- och ungdomskörledare,
Årets kör, Årets körledare

Avs.
Föreningen Sveriges Körledare
Kella Næslund
Svanå skola
Ebba Brahes väg 3-5
730 50 Skultuna

B

Helsingborgs Körfestival 19–23 maj 2004

Nationell körtävling 19–20 maj

Klasser:

- Blandad kör
- Manskör
- Damkör
- Vokalensemble
- Barnkör
- Ungdomskör

Internationell körtävling 20–23 maj

Klasser :

- Blandad kör
- Manskör
- Damkör
- Vokalensemble
- Barnkör
- Ungdomskör
- Musica Sacra
- Gospel och spiritual
- Religionernas musik
- Folkmusik

Toner för Miljoner-kör 21–22 maj

Ett stort framträdande tillsammans med gäst-artister på eftermiddagen den 22 maj.

Repetitioner den 21–22 maj

För mer information: se folder (utskickad juli 2003)

www.foreningssparbanken.se/tonerformiljoner

e-post korcentrum@rikskonserter.se

tel: 08-407 16 79

Ett Musica Mundi-evenemang i samarbete med Toner för Miljoner

KÖR
THE SWEDISH CHORAL CENTRE
CENTRUM

HELINGSBORG

Arrangörer:

Interkultur – Körcentrum/Rikskonserter
– Helsingborgs stad